

Lissi Rasmussen

Islamisk-Kristent Studiecenter - et fælles projekt

Denne bog afspejler på forskellig måde vore erfaringer i Islamisk-Kristent Studiecenter og udtrykker det synspunkt på dialogen, som er det bærende i centret. Bogens bidrag er skrevet af kristne og muslimer, der har mere eller mindre erfaring med dialog - medarbejdere i og venner af centret. Det er mennesker med vidt forskellig baggrund, både kulturelt, religiøst og uddannelsesmæssigt. Det er den første bog på dansk, der er skrevet af kristne og muslimer i fællesskab. Og man må vel sige, at det er på tide, at en sådan bog udkommer.

En af de vigtigste udfordringer, vi står overfor som kristne og muslimer i dagens Danmark er nemlig at tackle de fordomme, den angst og mistro, der findes på begge sider, og skabe gensidig tillid og respekt. Denne udfordring er ikke blevet mindre i de senere år, hvor den offentlige debat om etniske minoriteter, i særdeleshed muslimer, er blevet tiltagende polariseret og ubehagelig. Kun i *mødet ansigt til ansigt* kan der ske forandringer i tankegang. I dette møde opdager man måske, at den anden ikke svarer til det stereotype billede af den anden, man havde i forvejen, og som oftest er dannet på baggrund af gamle fordomme og fjendebilleder eller mediernes negative og angstprovokerende fremstilling af kulturforskelle, af etniske minoriteter og muslimer.

I mødet ansigt til ansigt kan vi lære at se hinanden som mennesker først og fremmest og gøres forpligtede på hinanden. Det er her vi kan lære af hinanden og indse, at kulturelle og religiøse forskelle ikke nødvendigvis er et problem eller en trussel, men en værdifuld berigelse og styrke for vores identitet - og måske også for vores tro.

Det er hvad erfaringer i Islamisk-Kristent Studiecenter har lært os. Centrets styrke er, at det er et fælles projekt. Her er både kristne og muslimer på hjemmebane og har lige ret til indflydelse. Centret er det eneste sted i Danmark, hvor en samtale mellem mennesker med henholdsvis kristen og muslimsk baggrund finder sted på kontinuerlig og regelmæssig vis - et sted, hvor vi både studerer dialogen og studerer i dialog. IKS blev oprettet som en privat og uafhængig forening i maj 1996 og åbnet i de nuværende lokaler i oktober 1997 af en gruppe kristne og muslimer som lige parter, med det formål - gennem undervisning, oplysning, rådgivning, samtale og praktisk samarbejde - at skabe dialog og gensidig respekt mellem mennesker med kristen og muslimsk baggrund. Vi der startede centret kendte hinanden godt, nogle af os gennem mange års samarbejde, og vi havde og har stor tillid til hinanden. Vi fik på den stiftende generalforsamling moralsk støtte til arbejdet fra en række kristne og muslimske organisationer (se s.).

Centret blev således startet og tegnes i dag af mennesker, der er engageret i deres tro. Som mennesker af tro opfatter vi det som en pligt at være med til at forbedre relationerne mellem mennesker i vort land - og at gøre det sammen. Men vi har fra starten lagt vægt på, at centret ikke blot skal henvende sig til den snævre gruppe af kristne, der kommer i kirken, og

muslimer, der kommer i moskéen. Vi vil gerne favne så bredt som muligt og inkludere alle med henholdsvis kristen og muslimsk baggrund i vores målgruppe, dvs. størstedelen af den danske befolkning.

Der skulle heller ikke kun være tale om en elitær udveksling af teologiske synspunkter, men også mere bredt en samtale om menneskelige og samfundsmæssige problemstillinger. Vi har derfor forsøgt at skabe en balance i arbejdet mellem et intellektuelt, akademisk plan og et mere folkeligt plan. Men ikke nok med det, vi ønskede og ønsker også at handle sammen i praksis, påvirke en udvikling, skabe en holdningsændring og bidrage til løsning af nogle af de problemer og konflikter, som uundgåeligt vil eksistere der, hvor mennesker med forskellig baggrund skal leve sammen. Vi vil gerne udgøre en kraft, der er med til at skabe den solidaritet, der kan modstå en fragmentering af vort samfund.

Vi mener dog, at også religionssamtalen er nødvendig, fordi forståelsen af hinandens tro og religiøse tradition er vigtig for den gensidige respekt - især i en tid, hvor der netop tales så meget om religion som en del af identiteten, og hvor religion misbruges til at mistænkeliggøre andre med og skabe fjendebilleder af dem. Forstår man, hvordan og hvorfor den anden tror som han eller hun gør, hvilke erfaringer der ligger til grund, så står døren åben for en værdsættelse af dette menneske. Vi har endvidere oplevet, at centret også har dannet ramme for den intra-religiøse dialog, dvs. den samtale, der finder sted internt blandt trosfælder. Det er i virkeligheden der, bølgerne er gået højest. Spørgsmålet om, hvem der skal definere *min* religion bliver særligt akut i det øjeblik, man skal forklare sin tro til anderledes troende. Og det kan være vanskeligere at mobilisere lydhørhed og respekt overfor trosfælder med en anden baggrund og en anden opfattelse end overfor dem, der tilhører et helt andet trossamfund.

Aktiviteterne i centret udføres af en lønnet sekretær, en række frivillige medarbejdere samt undertegnede. Fra 1.nov.2000 blev det muligt at ansætte to muslimer som oplysningskonsulenter, begge på knap halv tid – foreløbigt for et år. Fundamentet for centret er seks dialoggrupper, heraf en kvindegruppe og en ungdomsgruppe. Disse grupper bygger på venskab og fællesskab og består af 8-12 kristne og muslimer, der mødes regelmæssigt for at samtale om trosemner. Der opbygges et tillidsforhold mellem deltagerne, der gør det muligt at tale åbent om sin tro og lade sig berige af hinanden. Også fællesskabet omkring et måltid har stået centralt i centret.

Der arrangeres desuden en række debataftener, der tager sigte på den bredere offentlighed gennem dialog om aktuelle problemstillinger og fælles samfundsmæssige, etiske emner. Det kan være spørgsmål om, hvordan vi forholder os til miljømæssige problemer, til gentest, organtransplantation, Internet, mediernes rolle, familiens opløsning, ungdomsproblemer, ældres vilkår, depression etc. Undertiden fører diskussionen os ind på teologiske emner. Her kan hver især bidrage med, hvad hans/hendes tradition har at sige i forhold til forskellige konkrete spørgsmål, som vi stilles over for som borgere i vort samfund. Når udgangspunktet er den fælles virkelighed og ikke ens egen religiøse motivation, bliver man mere optaget af at forklare indholdet af egen tradition end af at vinde den anden over på sin egen side, inkludere

den anden i sit meningsunivers. Samtalen bliver således i en vis forstand et område, hvor trospositioner udtrykkes og mødes - ikke bare for at vinde en duel, men primært for at belyse sagsforhold. Det kommer der som regel en mere frugtbar dialog ud af, end hvis man i større forsamlinger af mennesker, der ikke kender hinanden starter i trosemner så som treenighed, åbenbaring, skriftsyn, Jesu betydning osv.

Derudover tilbyder centret løbende introduktionskurser og tematisk undervisning. Der er et samarbejde med Institut for Systematisk Teologi omkring et større forskningsprojekt og kompaktkurser under Åbent Universitet. Vi modtager et stigende antal besøg af skole-, gymnasie- og seminarieklasser samt af enkeltpersoner, der ønsker information om islam og centrets arbejde. Flere af medarbejderne er stærkt optaget af foredragsvirksomhed, rådgivning og hjælp til opgaveskrivning. Vi har også modtaget en række besøg fra udlandet, både af kristne og muslimer. Endelig har vi fået opbygget et mindre bibliotek med bøger, tidsskrifter og vidensarkiv om islam og kristendom og forholdet mellem dem.

Det, der kendetegner dialog-arbejdet i centret, er ligeværdighed og gensidighed. Muslimerne, oftest unge med minoritetsbaggrund har lige så meget at skulle have sagt som de kristne, oftest med majoritetsbaggrund, ligeså meget at bidrage med – også når det gælder emner, der ikke har med islam eller indvandrerproblemer at gøre. Det er denne ligeværdighed, der gør dialogen til andet og mere end monologisk mission, men samtidig også andet og mere end et tolerance-forhold, hvor man blot tåler hinanden og hinandens forskellighed.

Dialogens mål er på den anden side ikke, at vi skal blive enige eller ens. De to religioner skal ikke forenes, kompromitteres. Der er ikke tale om en forhandlingssituation, hvor begge parter giver afkald på dele af deres tro for at indgå i en eller anden form for fælles tro. Hensigten er ikke at nedtone eller fortrænge forskellene. Tværtimod, forskellene er og må komme til udtryk, ligeså vel som lighederne. Det er heller ikke et spørgsmål om, hvem der har sandheden, men om at lytte til den sandhed, den anden mener at have fundet og erfaret. Når man nemlig lytter til hinanden med opmærksomhed, er villig til at sætte sig ind i hinandens sprog og tankegang, kan man komme til at sætte pris på den andens anderledeshed som noget, der kan berige en selv. Når man begynder at forstå den anden indefra, dvs. som den anden forstår sig selv, ja så åbnes muligheden for den gensidige respekt.

Dialog er i virkeligheden en livsholdning og et verdenssyn, der bygger på en erkendelse af, at ethvert folks livsstil og religiøse praksis har sin egen værdi. Den er ofte en proces, som den enkelte skal gennemgå for at en sådan livsholdning kan udvikles. Den skal læres i og gennem mødet med den anden ansigt til ansigt - også der, hvor vi bor, arbejder eller studerer.

Denne proces har vi i stigende grad været vidner til. I det hele taget har centret været præget af fremgang og vækst siden sin start. Der har været en voksende interesse for og opmærksomhed omkring dets arbejde. Både blandt kristne og muslimer er der flere og flere, især unge, der indser at dialogen er nødvendig, hvis sameksistensen skal forbedres. Vi er kommet bredere og bredere ud i befolkningen i almindelighed og i de kristne og muslimske miljøer i særdeleshed. Arbejdet har krævet stor tålmodighed og forsigtighed. Men glæden ved at opleve dialog-processen hos deltagere i centrets aktiviteter - opleve, at der opstår

fællesskab og venskab på tværs, har langt opvejet de frustrationer, der ind imellem melder sig, når man konstant synes at være oppe imod stærke kræfter i samfundet, der trækker i modsat retning.

Vi der færdes i centret bliver mere og mere overbevist om, at uden den fælles tro på Gud og på, at han har sat os i tjeneste for verden og for andre mennesker, ville vort arbejde ikke kunne lade sig gøre. Det er den tro, der binder os sammen og giver os styrke og tålmodighed. Da vi startede centret, tog jeg i min velkomsttale udgangspunkt i et koran-vers (S.5,84), der siger, at de kristne er muslimerne "nærmest i kærlighed". Sådan har det ikke altid været i historien, tværtimod. Sådan er det ikke altid i dag, heller ikke i det danske samfund. Jeg kan i dag - næsten fire år senere - bekræfte, at dette koranudsagn har kendetegnet samarbejdet i IKS hidtil. Det er vort håb, at centret i stigende grad vil bidrage til, at mennesker med henholdsvis kristen og muslimsk baggrund i vort land vil lære hinanden at kende og nærme sig hinanden "i kærlighed". Det er blandt andet, hvad denne bog lægger op til.